

Camelia Cavadia

Vina

*

Se trezi brusc și se aşeză în fund privind rătăcit în jur. În gură avea un gust sălcii și îl dureau ochii la contactul cu lumina dimineții. Nu se putea hotărî să facă nicio mișcare și aproape că-i veni să se bage înapoi sub așternut. Știa că nu are prea multe motive să rămână treaz, dar chiar și aşa, simțea că e de datoria lui să se chinuie cu încă o zi.

Tomas H. avea 54 de ani, dar arăta de cel puțin 65. Se considera un mare ticălos în viață și spera ca zilele ce-i mai rămăseseră de trăit să-i provoace la fel de multă suferință precum adusese el altora. În majoritatea timpului, aburii alcoolului îl împiedicaseră să facă diferență dintre realitate și visare și, fără supărare, îi păreau totuna. Mai nou, prietena și inamica sa cea mai statornică, băutura, începuse să-i provoace greață. Nu știa cât avea să se mai poată baza pe sprijinul ei și uneori se simțea paralizat de frică la gândul că ar putea rămâne singur în fața existenței lui amăgitoare. Știa că nu i-a mai rămas dram de voință pentru a căuta o cale de salvare, iar confruntarea cu propria-i conștiință îi dădea, pur și simplu, fiori reci pe șira spinării.

Ca-ntr-o străfulgerare, și-aduse aminte că era marți, ziua în care, ca în fiecare săptămână, Ana avea să vină

Respăsă și să-i pună rufe la spălat. În sinea lui se bucura de vizita Anei și era sigur că dacă nu ar fi avut nici această unică apropiere umană s-ar fi sălbăticit de tot.

Bineînțeles că Ana nu simtea nimic din recunoștința lui și de multe ori se întreba dacă i-ar sesiza lipsa în cazul în care ar înceta să-l viziteze. Salutul ei de-ntămpinare era unul ușor, în timp ce al lui era de-a dreptul insesizabil. Se obișnuiseră unul cu altul și fiecare încerca să-l deranjeze cât mai puțin pe celălalt. Ana simtea un fel de teamă în preajma lui și întotdeauna încerca să facă lucrurile în liniște, de parcă ar fi vrut să treacă neobservată. În sinea ei, ținea la el, în felul acela inexplicabil în care o mamă își iubește copilul necondiționat, în pofida tuturor.

Tomas credea că îl disprețuiește și că numără clipele pe care le are de împărtit cu el, dar nu o condamna deloc pentru asta. Cărei femei i-ar fi plăcut să suporte compa-nia unui om ursuz ca el, să lase casa lucind de curătenie și să o găsească precum o cocină de porci? Cărei femei i-ar fi plăcut să înoate printre mormanele de sticle și pahare năclăite de băuturi urât mirosoitoare? Uneori îi era milă de Ana și dacă nu s-ar fi simțit pierdut fără ea, ar fi eliberat-o de această corvoadă. Ceva-i spunea totuși că, și dacă ar alunga-o, Ana ar rămâne neclintită în hotărârea ei de a-l scoate din mizerie și a-l ține pe linia de plutire.

Sunetul cheii în ușă îl făcu pe Tomas să tresără și preț de câteva secunde privi speriat, neputincios spre ea. Primul său impuls fu acela de a se ascunde sub pătură, dar apoi realiză că n-are de ce să-i fie teamă. Îi veni să scuipe de dezgust față de propria-i slăbiciune și încercă forțat să-și astâmpere bătăile inimii. Se simțea ciudat, de parcă un animal sălbatic ar fi pus stăpânire

pe el. Era îmbrăcat sumar, însă nu-și făcea griji în această privință. Ana, biata de ea, îl găsise o dată gol pușcă, căzut într-o bală de vomă amestecată cu sânge, lovit zdravăn la cap, chiar înainte să-și piardă cunoștința. Băuse peste măsură și încercase, în felul lui, să pună capăt suferinței greu de îndurat. Ana îl spălase, îi oblojise rănilor, îl primenise și nu plecase de lângă el până ce nu se asigurase că măcar câteva înghițituri de supă caldă îi ajunseseră-n stomac.

— Vă rog, domnule H., luați măcar câteva înghițituri! O să vă prindă bine! N-ăți pus nimic în gură de alaltăieri! îi spusese Ana atunci. Și-apoi, să știți că am tras o sperietură teribilă! Când am văzut că nu vă mai treziți, am vrut să chem Salvarea. Mi-a fost însă teamă de ce mi-ăți fi făcut când v-ăți fi trezit singur, la spital. Vă rog, domnule H., încă o înghițitură și-apoi vă las să vă odihniți!

Tomas H. ar fi vrut să o ucidă cu privirea atunci, în timp ce milioane de schiye îi străpungeau fiecare părticică a creierului ce parcă se umflase de nu-și mai încăpea în țeastă. Nu era milimetru din capul său care să nu-l supună unor chinuri atroce și care să nu-l facă să-și urască revenirea printre cei vii. Pentru toate astea o considera responsabilă pe Ana, pe care ar fi distrus-o pe loc, dacă puterile l-ar fi ajutat. Avea momente când o următoare par că mai tare decât pe el însuși, dar asta pentru că în ochii ei blânzi își vedea toată nimicnicia lui.

Ana a continuat să-i dea supă cu linguriță, ignorând privirile lui pline de ură și venin; numai Dumnezeu știa ce era în sufletului ei când se vedea respinsă cu atâtă înflăcărare. Nimic n-a oprit-o însă și până nu și-a îndeplinit scopul nu s-a dat bătută. A revenit în dimineață următoare și fără să facă vreo referire la cele întâmplate

și-a văzut liniștită de treburi, chiar dacă nu era ziua ei de făcut menajul. Când Tomas H. s-a oferit să-i plăteasă deranjul, Ana s-a făcut că nu înțelege despre ce e vorba și a lăsat banii neatinși pe masă.

Tomas H. nu i-a mulțumit niciodată pentru ce a făcut atunci pentru el și nici pentru toate celelalte lucruri pe care le făcuse de-a lungul anilor, ca și când nu erau mare scofală. Ana era o persoană din cale-afară de bună și onestă și tocmai acest lucru îl scotea din fire pe bărbatul morocănos. I-ar fi convenit de minune să fie rea și urâcioasă, astfel încât să-și poată vârsa amarul pe ea ori de câte ori ar fi avut chef. Însă nici cel mai nemernic dintre nemernici nu ar fi putut să-i facă rău Anei, iar asta îl irita și mai tare. Se întreba adesea cum de toți oamenii buni sunt atrași de el precum muștele la rahat și unde era asocierea firească a lucrurilor. Aia buni cu ăia buni, ăia răi cu ăia răi.

În acea dimineață, Ana își anunță prezența printr-un salut vesel și-un zâmbet scurt, părând să nu ia în seamă privirea tăioasă a bătrânului. Degeaba se uită Tomas H. chiorăș la ea, că Ana îl ignoră și se refugie rapid în treburile ei. Se repezi să deschidă geamurile, scutură perdelele și începu să desfacă pungile cu alimente. Totul cu o veselie nedisimulată. Totul sub privirile înțepăte ale domnului H.

Nebăgându-l în seamă, Ana îi pregăti micul dejun preferat, silindu-l astfel să se dea jos din pat, să se spele și să se îndrepte cu pași șovăielnic spre masă. Uneori îi era ciudă că Ana se pricepea atât de bine să-l scoată din ascunzătoare și de fiecare dată își promitea că aceea era ultima oară când mai avea să-i facă pe plac. Ana zâmbea în sinea ei, dar nu se arăta niciodată căstigătoare pe față,

de teamă să nu strice acest mic echilibru precar pe care, în sfârșit, reușise să-l stabilească între ei.

Două ouă fierte moi, ușor cleioase, cu franzelă caldă, unsă cu unt, o cafea tare și neagră și două felii de chec proaspăt și pufos. Acesta era cel mai bun și mai apetisant mic dejun din lume la care, marți după marți, Tomas H. visa uneori cu ochii deschiși. Chiar dacă Ana lăsa oale și crătie pline cu tot felul de mâncăruri cu miroșuri care mai de care mai îmbietoare, Tomas H. arareori se bucura de gustul lor. Multe dintre ele sfârșeau, spre disperarea Anei, la gunoi, însoțite de amenințarea că în aceste condiții nu va mai găti nimic pentru el.

— Sunt oameni care mor de foame și nu au după ce bea apă, iar dumneavoastră nici nu vă atingeți de mâncare! Cel mai mare păcat e să nesocotiți mâncarea și să vă batetă joc de ea! spunea ea cu indignare, ca o placă stricată.

— Dar nu te pun eu, fată dragă, să gătești de parcă ar trebui să hrănești un batalion întreg! Iar în ceea ce privește păcatul pe care-l săvârșesc, știi bine că am comis la viață mea păcate mult mai mari ca acesta și, ce să vezi, Dumnezeu încă mă ține în viață!

Zâmbi tâmp, ca și când ar fi făcut cine știe ce glumă care s-o afecteze pe Ana, și așteptă ca un copil efectul scontat. Care însă nu veni. Ana îl ignoră cu desăvârșire și-și văzu mai departe de ale ei.

Tomas H. mâncă în liniște, savurând fiecare înghițitură cu gândul că până avea să se bucure din nou de aceleași bunătăți urma să treacă încă o săptămână. Știa, de asemenea, că nu era cel mai sofisticat mic dejun din lume și că, dacă ar fi vrut, Ana i-ar fi pregătit orice altceva și-ar fi dorit. Pentru el însă, aceste alimente puse laolaltă erau perfecțiunea întruchipată. Îl duceau cu gândul la

vremurile când fusese un om respectabil, când — de ce să nu fie sincer? — fusese cel mai fericit și împlinit bărbat din lume. Era foarte ciudat! Aceasta era singura amintire care nu-i făcea rău și cu care-și învelea din când în când gândurile amortite, ca într-un fel de abur mânghietor. Nu era mult, dar era tot ce-i mai rămăsese. În timp ce toate celelalte gânduri din trecut îl făceau să se încunchoie de durere, această amintire era singura care supraviețuise dezastrului și rămăsese vie, caldă și puternică. Se agăta de ea ori de câte ori avea senzația că se prăbușește, dar avea grija totuși să nu abuzeze de puterea ei. Avea senzația că dacă ar fi invocat-o la nesfârșit, ar fi ajuns ca toate celelalte.

Ana îi pregătea checul chiar în dimineața în care venea să-l ajute cu treburile casei. Era încă fierbinte când îl scotea din sacoșă, iar aroma sa parfumată punea repede stăpânire pe cele două încăperi miciute în care-și ducea existența solitară domnul H. Acest lucru îl impresiona într-un fel aparte pe Tomas H., însă era cât se poate de departe de el vreun gest fățiș de mulțumire sau recunoștință.

Se simțea neîndemânic în a-și exprima sentimentele și prefera ca oamenii să îl percepă mai degrabă ca pe o ființă neplăcută și grobiană. În plus, Ana îl văzuse de-a lungul anilor în atât de multe ipostaze, astfel că nu era nevoie să-i dovedească nimic. Știa atât de multe despre el, încât nu se mai ferea să i se arate aşa cum e. Și asta era probabil tot un fel de pedeapsă pe care și-o aplică fără prea multe menajamente, din convingerea că merita să trăiască tot ce era mai greu.

În mod bizar, se bucura de fiecare dată când oamenii îl oculeau și preferau să treacă pe trotuarul celălalt, la

vederea lui. Îi plăcea să-i țină la distanță și doar arareori, în caz de forță majoră, interacționa cu cineva mai mult de câteva minute. Știa însă o mulțime de lucruri despre cele trei familii care locuiau în imobilul de vizavi și-i plăcea să țină ascuns faptul că el era proprietarul.

Locatarii clădirii 52 se temeau într-un mod inexplicabil de Tomas H. și, fără să știe de ce, simțeau involuntar nevoia să-și strângă copiii la piept când treceau prin dreptul ferestrei lui. Tomas observase acest lucru și, instinctiv, se apăra închizând ochii. Culmea, își dădea seama că ei fac exact ce trebuie și-i încuraja în gând să procedeze tot așa. După astfel de momente, trăgea câteva rafale de înjurături în barbă și se repezea apoi la sticlele de băutură. Ele îl salvau mereu și-l trimiteau într-o stare de uitare în care nimic nu părea să-l mai poată atinge.

Pentru că nu ieșea din locuință decât pentru a-și cumpăra din când în când alcool, Tomas H. stătea în cea mai mare parte a timpului cu ochii pe fereastră. Fără să vrea, urmărea viețile vecinilor lui și nu mică i-a fost mirarea când a descoperit că știe cu exactitate programul fiecăruia dintre ei.

La început i-a privit cu indiferență, apoi, cu destulă curiozitate. Era încercat de două sentimente în același timp: de liniște, că e doar un simplu spectator, și de încântarea că e oarecum părtaş — pasiv — la viața lor. Își găsise un mod prin care să se simtă activ fără să facă totuși nimic și era bucuros că are ceva cu care să-și ocupe — când era treaz — timpul și mintea. Orice lucru care-l ținea departe de gândurile lui era o adevărată mană cerească. În ultimii zece ani, doar venirea Anei îl scotea din rutina zilnică și, de regulă, asta-i era de-ajuns și îl făcea să simtă

că nici nu ar fi putut duce mai mult. Totuși, faptul că putea să urmărească spectacolul vieților altor familii îi crea senzația de diversitate. Îl ținea departe de el și-l făcea să se simtă, într-un fel, din nou viu. Ei, oarecum viu!

În tot acest timp și-a dorit de multe ori să-i poată spune Anei cuvinte de mângâiere, dar n-a știut niciodată cum. Nu mai vorbise de multă vreme cu cineva de la suflet la suflet și-l cuprindeau frisoanele numai la gândul că-ar putea începe o conversație. În plus, avea sentimentul că dacă ar fi încercat să se apropie mai mult, mai devreme sau mai târziu ar fi făcut-o și pe ea să sufere. Avea acest dar și, din dorința de-a o proteja, prefera să facă pe ticălosul în continuare.

*

Primii la care se aprindea lumina dimineată erau cei din familia Pin. Toni și Laura începeau să facă pregătirile pentru trezirea gemenilor, care nu erau altceva decât doi drăcușori împielitați. Toni pornea filtrul de cafea și, cât timp Laura își făcea toaleta, el își pregătea servietă. Nu aveau decât o baie, aşa că imediat ce ieșea Laura de sub duș, Toni dădea năvală înăuntru. Se îmbrăcau amândoi pe fugă și poate singurul moment de respiro al dimineții era acela în care luau împreună câteva înghițituri de cafea. Din secunda în care îi trezeau pe gemeni pentru a-i pregăti de grădiniță, se dezlănțuia iadul și începea un du-te-vino neîncetat. În fiecare dimineată apăreau amenințări și promisiuni de pedepse, iar gemenii nu se lăsau până nu scoteau tot ce era mai rău din părinții lor. Toni și Laura făceau un spectacol pe cinstă și nu se știe dacă asta era motivul pentru care,

la câteva minute de la debutul lui, se aprindea lumina și la etajul următor.

Alice și Dan erau tineri căsătoriți, iar singurele lor motive de supărare erau legate de neputința de a avea un copil. Din ce-și dăduse el seama și din ce mai povestise Ana, Alice și Dan trăiau lună de lună dezamăgirea de a nu fi înflorit nimic în pântecul femeii. Probleme de sănătate nu aveau, însă, aparent fără motiv, miracolul părea să nu vrea să se întâmple. Tinerii nu dezarmau cu una, cu două, și continuau să se compore ca și când ar fi avut toată viața înainte. Aveau amândoi 34 de ani și-și propuseseră la căsătorie să fie împreună la bine și la greu. Si exact asta faceau de 12 ani. Fiecare dimineată și-o începeau cu un sărut de bun găsit, urmat de un mic dejun copios, pe care îl pregăteau cu rândul. Chicoteau, povesteau și păreau că vor să se bucure de fiecare moment petrecut împreună. Era o încântare să-i privești și uneori Tomas H. se ducea cu gândul la primii săi ani de căsnicie. În fine, era prea dureros să se gândească la trecut, aşa că de cele mai multe ori își muta privirea la ultimul etaj al clădirii.

Acolo locuiau Lin și Eric, împreună cu fetița lor, Patti. Cei doi formau un cuplu pe care nu era în stare să-l descrie într-un singur cuvânt, deoarece nu-și putea da seama cum stăteau cu adevărat lucrurile între ei. Ciudată. Poate aceasta era cea mai potrivită definiție pentru relația lor. Cel puțin ciudată. Se certau, se împăcau. Se certau, se împăcau. Si tot aşa. Aveau discuții dese și aprinse, la care asista de multe ori și fetița lor. Micuța era mai degrabă un copil vesel, plin de afecțiune pentru părinți, pe care încerca să-i împace în felul ei atunci când îi vedea supărați. Era foarte înțeleaptă pentru cei patru anișori ai săi și deseori avea o prezență de spirit de invidiat. Alt copil ar

fi plâns, s-ar fi speriat, ar fi căutat să se retragă departe de ei, nu însă și Patti, al cărei rost pe lume părea să fie acela de a rezolva în felul ei problemele celor mari. Lin era mereu speriată de ceva, mereu preocupată și mereu nesigură, în timp ce Eric își pierdea cumpătul ușor și se-nvolbura cât ai zice pește. În tot acest context, echilibrul era menținut de Patti, fărâma de om care se aşeza fără teamă între părintii ei, luând în fiecare mânuță de-a sa mâinile părintilor, încercând să le aducă împreună.

Patti îi sfâșia inima ticălosului bătrân, care avea motivele lui să se cutremure în fața acestor imagini revoltătoare! Oh, Doamne, cât de tare îl răscoleau can-doarea și inocența fetiței de peste drum și cât de tare îi mai frigeau sufletul!

Din păcate, pelcula necrăuoare a memoriei înregistrase întocmai toate cele pe care le trăise și avalanșa de amintiri stătea mereu la pândă, gata să îl doboare. Mintea se străduia să facă scut, dar, cu toate acestea, știa. Știa că n-are unde să se-ascundă. Știa că asta e pedeapsa pe care o are de ispășit până la momentul final, în care va închide ochii pentru totdeauna.

Tomas H. renunțase de mult la propria existență, dar participa în felul său la viețile chiriașilor din Clădirea 52. Chiar dacă nu interacționa în niciun fel cu ei, domnul H. știa aproape tot ce li se întâmplă și deseori suferea, se bucura sau se îngrijora împreună cu ei. Bineînțeles, toate acestea le făcea doar în sinea lui și doar când era treaz, cu mintea clară, neîmbibată în alcool sau rătăcită prin amintiri tulburi.

Nu exista un om mai potrivit decât Tomas H. care să stea mărturie pentru faptul că puterea de adaptare a

unei ființe umane e infinit mai mare decât s-ar crede. La fel și cea de îndurare. Tomas H. ieșise din Infern și uneori nu știa dacă ar trebui să se considere norocos pentru asta. Se afla veșnic pe marginea prăpastiei, cu un picior mereu deasupra hăului. Era conștient de pericol și poate de aceea se străduia din răsputeri să nu cadă iar în groapa gândurilor negre.

Erau zile când umbla ca un spectru prin casă, fără să știe că mănâncă, stă sau bea. Doar resturile de mâncare din farfurie, orele înaintate sau sticlele golite îi prezentau certitudinea vieții care sălășluiă încă în el. Dacă aceea putea fi numită viață. Uneori îl prindea amiaza în fața unei cești de cafea începută devreme, fără a putea spune ce a făcut sau a gândit în orele scurse cu viteza unei clipe. Mintile sale plutind peste mormanul de amintiri însângerate nu mai puteau face față nici celei mai mici provocări și rămâneau pierdute uneori minute, ore, zile în sir.

După zile de rătăcire se bucura când mintea și ochii reacționau la vederea unei persoane cunoscute. Un insensibil scurtcircuit părea să repună în mișcare greu, dar sigur, rotițele din capul lui. Se agăta de viață și aproape că plângea de durere de fiecare dată când revenea printre cei vii. Adesea regreta întoarcerea și avea convingerea că era o greșeală că nu murise ATUNCI. Regretele erau însă deșarte și dacă nu ar fi fost convins că Dumnezeu considera moartea prea usoară pentru el, ar fi încercat de mult să-și ia zilele. Divinitatea avea cu el un plan și doar pentru asta trebuia să rămână viu. Mai avea multe păcate de ispășit și o viață întreagă pentru asta. Așa simțea.

În această stare l-a surprins întoarcerea acasă a vecinilor de la etajul întâi. În timp ce regretele îi brăzduau